

Dzieje wsi Kalników

Autor: Aleksandra Krawczyk-Wieczorek

{smoothgallery album=366}Jest to miejscowość o metryce staroruskiej (staroukraińskiej), w XIV w. znajdował się tu monaster. Pierwsza wzmianka o wsi, która nosiła wtedy nazwę Kalenikow, pochodzi z 1378 r. Nazwa pochodzi od wczesnochrześcijańskiego staroruskiego imienia Kalenik lub od wyrazu staroruskiego kalennik, oznaczającego na tych terenach człowieka należącego do królewskiej ludności służebnej [Makarski 1999, 109]. Niektórzy łączą ją też z nazwiskiem biskupa przemyskiego Kalnikowskiego, który wykupił tę ziemię. Do 1570 r. Kalników był dziedzictwem Leśniowskich, następnie przeszedł na Romanowskich, by kolejno należeć do Romerów, Bielskich, Ziętkiewiczów, Janków, Orzechowiczów. W XIX w. wieś graniczyła na południu ze Starzawą, na wschodzie z Małnowem i Wołą Gnojnicką, na północy z Hruszowicami, a na zachodzie ze Stubnem. W roku 1880 wieś liczyła 1287 mieszkańców w gminie i 104 na obszarze dworskim; większość stanowili grekokatolicy [Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, t. 3, s. 708].

W latach międzywojennych w Kalnikowie działała pięcio-, a następnie sześcioklasowa szkoła. Lekcje odbywały się po polsku i ukraińsku.

Ostatnim dziedzicem w Kalnikowie był Bolesław Orzechowicz, który ufundował tutejszy kościół oraz muzeum, a w testamencie cały swój majątek przekazał Towarzystwu Naukowemu we Lwowie. Orzechowicz mieszkał w pałacyku położonym w obecnym parku. Pałacyk ten spłonął w czasie drugiej wojny światowej.

Na przestrzeni dziejów miejscowość była zamieszкана w większości przez Ukraińców. Jest to jedyna wieś w pasie przygranicznym w okolicach Przemyśla, której ludność nie została wysiedlona po drugiej wojnie światowej, m.in. dzięki polskiemu księdzu, który wystawił Ukraińcom rzymskokatolickie metryki. Jedynie kilkanaście rodzin wywieziono do ZSRR, a kilkadziesiąt osób wysiedlono podczas akcji „Wisła”.

Źródła:

W. Makarski (1996), Pogranicze polsko-ruskie do połowy wieku XIV . Studium językowo-etniczne. Lublin.

Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, Warszawa, t. 3.
<http://pl.wikipedia.org/wiki/Kalników> 24.07.2008

<http://www.stubno.pu.pl> 24.07.2008

<http://www.insoft.net.pl/januszm/> 11.08.2008

<http://www.kalnikow.w8w.pl> 11.08.2008